

CZU CZU 94(398.2)

HARTA DACIEI DE ABRAHAM ORTELIUS

THE MAP OF DACIA BY ABRAHAM ORTELIUS

Radu MOȚOC

Abstract: *In this paper the author presents the Map of Dacia, which is part of the historical section of the work *Theatrum Orbis Terrarum* (World Theater) written by Abraham Ortelius (1527-1598), the Dutch cartographer. Ortelius's *Theatrum Orbis Terrarum* (Theatre of the World) is considered the first true atlas in the modern sense: a collection of uniform map sheets and sustaining text bound to form a book for which copper printing plates were specifically engraved. The Ortelius atlas is sometimes referred to as the summary of sixteenth-century cartography. Many of his atlas's maps were based upon sources that no longer exist or are extremely rare. Moreover, in 1596, Ortelius added a historical section to his atlas, which later became an integral part of the atlas.*

Keywords: *Map of Dacia, Abraham Ortelius (1527-1598), atlas*

Lucrarea a apărut prima oară în 1570 la Anvers și este alcătuită dintr-o colecție de hărți însoțite de un text în limba latină.

Pentru tipărirea hărților au fost gravate plăci de bronz speciale. Ortelius a lucrat la îmbunătățirea hărților și a mai tipărit câteva ediții ale atlasului până la moartea sa, în 1698.

Atlasul a continuat să fie editat și după această dată, ajungând, de la prima ediție, care conținea 70 de hărți, la 167 de hărți în 1612.

În 1596, Ortelius a adăugat atlasului său o secție istorică, care a devenit ulterior parte integrantă a atlasului. Acest atlas conține și harta Daciei și a Moesiei¹.

Pentru redactarea ei, Ortelius a consultat toate izvoarele antice despre daci, care îi erau accesibile la acea dată. Deși informațiile de natură geografică și istorică sunt pe primul plan, în textul lui Ortelius sunt și multe informații anecdotice. El a strâns din autorii antici relatări de obiceiuri și întâmplări ciudate și lucruri ieșite din comun.

Ortelius a întocmit cea mai detaliată hartă a Daciei pornind de la izvoare antice, care au stat la baza hărților istorice ale Daciei².

El tratează Dacia și Moesia împreună, plecând de la sursele care consemnau existența unor daci la sud de Dunăre, în Moesia și Dardania și faptul că mulți locuitori

Fig 1 Abraham Ortelius

¹ *Abraham Ortelius, Harta Daciei – izvoare-*, Ed. Dacica, 2009, București, pag. 3

de la nordul Dunării au fost aduși pe malul celălalt, în Moesia, în mai multe rânduri, așa încât pe ambele maluri erau cam aceeași populație.

Interesant este faptul că Ortelius îi atribuie lui Dion Chrysostomos o *Biografie a lui Traian*, la care face trimiteri. Dar îi atribuie lui Dion și o biografie a lui Nero și una lui Hadrian³.

Harta Daciei a lui Ortelius a cunoscut mai multe ediții. Din prima ediție, cea din 1595, au fost tipărite 100 de exemplare. În același an au mai fost tipărite încă 500 de exemplare.

În 1597, au fost tipărite 75 de exemplare cu text german. În 1601, s-au tipărit 200 de exemplare cu text latin. În 1606, 300 de exemplare în limba engleză, iar în perioada 1608-1612, 300 de exemplare în limba italiană.

Fig. 2. Harta Daciei din 1595

Numărul aproximativ de exemplare tipărite este de 3.850.

Harta Daciei a fost întocmită de Ortelius în anul 1595, iar originalul reprodus provine din ediția latină din anul 1612.

Dimensiunea hărții propriu-zise este de 352 x 462 mm, la o scară de 1:3.000.000⁴.

⁴ *Ibidem*, pag. 7-8